

Signe Riisalo
Sotsiaalkaitseminister
Sotsiaalministeerium
merlin.murumets@sm.ee

Teie: 17.04.2023 nr 1.2-2/44-1

Meie: digitaalalkirjas nr 1-8-2-23-13

Arvamus perehüvitiste seaduse ja perekonnaseaduse muutmise seaduse eelnõule

Lp Signe Riisalo

MTÜ Lastekaitse Liit tänab Sotsiaalministeeriumi võimaluse eest esitada arvamus perehüvitiste seaduse, perekonnaseaduse ja töölepingu seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõule (edaspidi eelnõu).

Mõistame eelnõu eesmärki suunata raha õiglasema ja kulutõhusama toetussüsteemi loomiseks. Eelnõuga kavandatud meetmetega soovitakse piiratud riigieelarvevõimaluste juures säästa riigi rahalisi vahendeid, et kasutada neid kõige suuremas vaesuses (ühe vanemaga pered) ja haavatavate sihtgruppide (harvikaigusega ja puudega lapsed, asendushooldusel elavad lapsed) toetamiseks, peredele teenuste pakkumiseks ning teiste riigile hädavajalike investeeringute (nt kaitsekulud) tegemiseks.

On positiivne, et eelnõu tulemusel suureneb elatisabi, mida riik maksab lapsele juhul, kui elatist maksma kohustatud vanem elatist ei maksa või ei tee seda vajalikus matus, 100 eurolt 200 eurole kuus. Elatisabi suurendamisega tagatakse peredele lapse ülalpidamiskulude suurusega paremas vastavuses toetus, mis aitab kaasa vaesuse ennetamisele ja leevendamisele. Vajadust tõhustada üksikvanemaga perede toetussüsteemi on Lastekaitse Liit ka oma eelnevates arvamustes rõhutanud.

Siiski moodustab elatisabi saavate laste osakaal kõigist Eesti lastest vaid 2%. Kokku kasvab lasterikastes peredes 80 739 last, mis moodustab 29% kõigist lapsetoetust saavatest lastest. See tähendab, et **71% lapsetoetust saavate perede laste jaoks on endiselt lastetoetuse summa ebaproportsionaalset väike**. Kuigi eelnõuga kavandatav muudatus tõepoolest vähendab ebavõrdsust lasterikka pere toetuse ja ühe- ja kahelapseliste perede toetusega, **ei taga eelnõu Eestis iga lapse võrdset kohtlemist ning ühe- ja kahelapseliste perede toetus on sellegipoolest liiga väike**. Sõltumata mitu last või mitmendana laps perre sünnib ja millises Eesti omavalitsusüksuses ta kasvab, on toidukaubad ja bensiin kõigile peredele võrdse hinnaga. Lastekaitse Liit rõhutab vajadust kehtestada edaspidi lapsetoetuse suuruseks 100 eurot iga lapse kohta, sõltumata, kas ta sünnib oma perre esimese, teise või kolmandana.

Lisaks soovime rõhutada eelnõu seletuskirja punktis *6.1.2. Mõju demograafiale* (lk 9) toodud selgitust, mille kohaselt on teadlased soovitanud, et **ebakindlatel aegadel peaks peredele kindlustunnet pakkuma perepoliitika oma turvalisuse ja stabiilsusega**. On äärmiselt kaheldav, et antud olukorras on tegemist turvalise ja stabiilse perepoliitikaga, kus lasterikka

pere toetusi sellise intervalliga ja sellises mahus muudetakse. Eelnõu kooskõla põhiseaduse ja õiguspärase ootuse põhimõttega on küll eelnõu seletuskirjas analüüsitud, kuid fakt on, et suurtel peredel tekkis õigustatud ootuse kõrgemale peretoetusele. Ja fakt on ka see, et vaatamata sellele, et ebavõrdsus toetuste vahel (mida makstakse ühe – ja kahelapselistele perele võrreldes lasterikka perega) väheneb, **ei parane eelnõus planeeritavate muudatustega mitte ühegi lapsega pere reaalne rahaline seis**. Ja seda fakti ei muuda ka eelnõuga ette nähtud 6-kuuline üleminekuaeg uue olukorraga kohanemiseks, mida eelnõu koostajad on pidanud piisavaks.

Eeltoodust tulenevalt jääb Lastekaitse Liit jääb oma eelnevates arvamustes väljendatud põhimõtteliste seisukohtade juurde, millega muuhulgas:

- 1. toetas eelnõuga 619 SE kavandatud muudatust, et edaspidi oleks lapsetoetuse suurus 100 eurot iga lapse kohta;**
- 2. tegi ettepaneku indekseerida mitte lasterikka pere toetust, vaid lapsetoetust, mis mõjuks toetavalt igale lapsele Eestis. See meede tagaks lastega perede toimetuleku efektiivsema toetamise järjepidevuse, ning tagaks iga lapse võrdse kohtlemise;**
- 3. kasutada ühtluse tagamiseks indekseerimisel alusena töötervishoiu ja tööohutuse seaduse §312 sätestatud lahendust.**

Igakülgsel koostööle lootma jäädes ning edaspidi jätkuvalt valmis protsessi panustama.

Lugupidamisega

Varje Ojala

/allkirjastatud digitaalselt/

MTÜ Lastekaitse Liit juhatuse liige